

АСОЦІАЦІЯ НЕЗАЛЕЖНИХ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ (АНУМ) — українська громадська мистецька організація, що діяла у Львові в 1931–39. Створ. з ініціативи львів. митців [П. Ковжуна](#), [Я. Музики](#), [М. Осінчука](#), [С. Гординського](#). За ідейно-мист. платформою АНУМ була близька до [Асоціації революційного мистецтва України](#) (1925–32) та [Об'єднання сучасних митців України](#) (1927–32). До складу АНУМ входили: керівники — [М. Осінчук](#), [П. Ковжун](#) (секр.), [Я. Музика](#), члени — [М. Бутович](#), [С. Гординський](#), [М. Глущенко](#), [М. Андрієнко-Нечитайло](#), [Л. Геца](#), [Р. Сельський](#), [М. Сельська](#) (Райх), [Ф. Ємець](#), [М. Дольницька](#), мистецтвознавці [М. Драган](#) та [В. Січинський](#). У програмі АНУМ (остаточно прийнята у 1932) зазначалося, що Асоц. ставила перед собою завдання консолідації і морал. підтримки укр. митців, «розсіяних у різних куточках Європи» і близьких «духові часу», а осн. метою — художнє виховання суспільства й активізацію його зацікавлення мистецтвом. Назва АНУМ (авторство приписується [П. Ковжуну](#)) означала, насамперед, незалежність від напрямів творчості окремих митців, а також від будь-яких ін. офіц. напрямів розвитку мистецтва. Кошти Асоц. складали добровіл. член. внески. Одним з важл. засобів реалізації програми ідеологи АНУМ вважали активну організацію виставок, яких у роки існування Асоц. відбулося 11, зокрема персон. виставки творів [О. Кульчицької](#) (1933), [Л. Геца](#) (1934), [М. Глущенка](#) (1935), [О. Грищенка](#) (1937), [В. Ласовського](#) (1939). Перша виставка, на якій експонувалося 116 творів 43 авторів, відбулася в залах Нац. Музею у Львові. Були представлені твори львів. митців [П. Ковжуна](#), [Я. Музики](#), [О. Новаківського](#), його учнів — [М. Мороза](#), [Р. Чорнія](#), [Г. Смольського](#), [С. Луцика](#) та ін.; укр. митців т. зв. паризької групи — [М. Андрієнка-Нечитайла](#), [М. Бутовича](#), [М. Глущенка](#), [М. Кричевського](#), [В. Перебийноса](#), [В. Хмелюка](#), [С. Зарицької](#), [О. Грищенка](#); багатьох відомих зх.-європ. художників, зокрема, рисунки і підписні гравюри [П. Пікассо](#), [Р. Дюфі](#), [Ф. Леже](#), [М. Шаґала](#), [А. Модільяні](#) та ін.; живописні полотна французів [Ш. Блана](#), [М. Бріаншона](#), [Ж. Женена](#), італійців [Д. Северіні](#), [М. Тоцці](#), бельгійців [К. Пуїсана](#), [К. Лембоша](#), швейцарця [А. Олі](#), англійки [Л. Тернер](#) та ін. У наступ. виставках АНУМ активно залучала до експонування творів укр. художників із Зх. Європи, що мало особливе значен-

ня після ліквідації у СРСР в 1932–33 всіх громад. мист. об'єднань. Другим важл. напрямком діяльності АНУМ стала підготовка україномов. мист. видань. Так, до кожної виставки було видано спец. каталог. Упродовж 1932–34 вийшли у світ 7 монографій — про творчість [М. Глущенка](#) (автори [П. Ковжун](#) і [С. Гординський](#)), [О. Грищенка](#), [Л. Геца](#) ([П. Ковжун](#)), [О. Кульчицької](#) ([М. Голубець](#)), [М. Андрієнка-Нечитайла](#) ([В. Січинський](#)), [О. Сахновської](#) ([С. Сильванський](#)), колект. праця «Екслібрис» (Львів, 1932, за ред. [П. Ковжуна](#)). 1932–36 вийшли 5 номерів мист. журналу АНУМ «Мистецтво» (редколегія — [П. Ковжун](#), [Я. Музика](#), [М. Осінчук](#)), на сторінках якого надруковано матеріали про відомих світ. митців, укр. художників Галичини, Західної Європи, СРСР, статті про стан реставрац. і музей. справи, окремі студії з теорії та історії мистецтва, огляди літ-ри, мист. хроніку тощо. АНУМ відіграла помітну роль у розвитку демократ. напряму укр. мистецтва 1-ї пол. 20 ст. Її діяльність, особливо у 1933–39, активно сприяла консолідації нац. мист. сил і фахово пропагувала творчість талановитих вітчизн. митців. АНУМ ліквідовано з приходом рад. влади на зх.-укр. землі у 1939.

Рекомендована література

1. Четверта виставка АНУМ // Назустріч. 1934. № 1;
2. АНУМ підготовляється до виступу // Там само. 1934. № 23;
3. Федорович-Малицька І. IV виставка Асоціації Незалежних Українських митців // Вістник. 1934. Т. 2, кн. 2;
4. Гординський С. Кілька слів про АНУМ // Назустріч. 1935. № 19;
5. Восьма виставка АНУМ: Митці – друзі митців // Там само. 1936. № 22;
6. Луцик С. З виставки АНУМ // Вістник. 1937. Т. 1, кн. 1;
7. Виставка митців-самоуків // Назустріч. 1938. № 10;
8. Ріпко О. У пошуках страченого минулого: Ретроспектива мист. культури Львова 20 ст. Л., 1995;
9. Олійник-Рахманний Р. Літературно-ідеологічні напрямки в Західній Україні (1919–1939). К., 1999.

І. В. Голод

Бібліографічний опис:

Асоціація незалежних українських мистців / І. В. Голод // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44472>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).